

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	28 Ionawr 2020
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet dros Gefnogaeth Gorfforaethol a Chyfreithiol
Pwrpas:	Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Nia Jeffreys
Swyddog Cyswllt:	Dilwyn Williams, Prif Weithredwr

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Cefnogaeth Gorfforaethol a Chyfreithiol. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023, lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o dîm rheoli'r Adran Cefnogaeth Gorfforaethol a thim rheoli'r Gwasanaeth Cyfreithiol, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r Pwyllgorau Craffu.
- 1.3 Y prif faterion yr hoffwn dynnu eich sylw atynt yw'r:
 - **Cynllun Cydraddoldeb** – fe wnaeth y Cabinet gyhoeddi drafft o Gynllun Cydraddoldeb Cyngor Gwynedd 2020-2024 yn dilyn ei gyfarfod ar 26 Tachwedd er mwyn ymgynghori'n gyhoeddus ar ei gynnwys. Fe fuaswn yn annog pob aelod o'r Cyngor a'r cyhoedd i ymateb iddo a gallwch wneud hynny ar-lein [yma](#).
 - **Digwyddiadau Gwybodaeth** – gan fod y nifer o ddigwyddiadau lle mae gwybodaeth am unigolion wedi ei ddwyn/colli/mynd i'r cyfeiriad anghywir wedi cynyddu, rwyf yn falch bod gwaith ar droed i edrych ar bolisiau'r gweithlu er mwyn i'r Cyngor chwilio yn sefydliadol am ymateb i'r achosion hyn i'r dyfodol.
 - **Bathodynnau Glas** – yn dilyn adolygiadau o'r trefniadau i adolygu ceisiadau, rwy'n falch fod y gwasanaeth wedi gallu lleihau'r amser a gymer i brosesu o 40%. Buom fel Cyngor hefyd yn cynorthwyo

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

Llywodraeth Cymru i sicrhau fod yr holl broses ymgeisio ar gael drwy'r Gymraeg a'r Saesneg.

- **Gwasanaeth Iechyd a Diogelwch** – roedd yn anffodus bod dau digwyddiad diogelwch wedi codi mewn un adran dros y cyfnod hwn, gan olygu bod angen i'r Gwasanaeth Iechyd a Diogelwch ganolbwyntio eu sylw ar drefniadau'r adran honno er mwyn sicrhau na fyddai'r un sefyllfa'n codi eto.
- **Cyfreithiol** – hoffwn gydnabod ei bod hi wedi bod yn gyfnod prysur iawn eto i'r uned etholiadau, sydd wedi gorfod gweinyddu nifer ddi-gynsail o etholiadau dros y blynyddoedd diwethaf.

1.4 Yn gyffredinol rwy'n hapus gyda chynnydd prosiectau yr arweinir arnynt o fewn Cynllun y Cyngor a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt.

2 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3 PROSIECTAU CYNLLUN Y CYNGOR

3.1 Cadw'r Budd yn Lleol

Mae'r Uned Caffael yn parhau i gynghori ac annog busnesau lleol i ymgeisio am gytundebau gyda'r Cyngor er mwyn cadw cymaint o wariant y Cyngor yn lleol a sy'n bosib, er budd economi Gwynedd. Rhwng 1 Gorffennaf a 30 Medi, roedd 56% o **wariant cyfalaf a reffeniw** yn wariant lleol, sydd yn 3% o ostyngiad o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Mae hyn oherwydd gwariant o £1.8m i gwmni o Wrecsam i adeiladu Ysgol Garnedd ym Mangor. Wedi dweud hynny, mae 36% o'r swm hwnnw wedi ei wario gyda chwmnïau sydd o fewn 40 milltir i'r safle drwy drefniadau is-gontractio.

Mae'r canran o **wariant reffeniw** yn unig hefyd wedi gostwng - 59% rhwng Gorffennaf a Medi eleni o'i gymharu â 62% dros yr un cyfnod y llynedd. Mae hyn oherwydd yn y flwyddyn flaenorol dyfarnwyd contract gwerth £1.1m i gwmni o Bwllheli i ail doi Ysgol Harlech yn dilyn storm- roedd hyn yn waith ychwanegol i raglen cynnal a chadw adeiladau arferol.

Er mwyn ceisio helpu cwmnïau lleol llai o faint mae'r Uned wedi mynd ati i dorri tendrau i lotiau llai er mwyn rhoi pob cyfle i gwmnïau gystadlu am ddarn o'r gytundeb. Mae'r adborth gan y farchnad wedi bod yn bositif gyda chwmnïau lleol yn diolch am y cyfle i gystadlu. Ym maes Cynnal a Chadw, mae cytundeb fframwaith newydd mewn lle ers Mehefin eleni, ac rwy'n falch iawn o nodi fod y nifer o gyflenwyr lleol a dderbyniodd le ar y fframwaith wedi cynyddu o 41% i 60%.

Mae mwy i 'gadw'r budd lleol' na buddion economaidd yn unig. Roeddwn hefyd yn falch iawn o glywed am y gwaith mae'r Uned yn ei wneud er mwyn denu **buddion cymdeithasol** o gytundebau e.e. mae un o brif gyflenwyr y Cyngor yn cyfrannu pecynnau bwyd ac eitemau hylendid yn fisol i fanciau bwyd yng Ngwynedd a siacedi llachar i ysgolion ar gyfer plant

sy'n cyflawni gweithgareddau diogelwch ffyrdd. Rwyf wedi annog yr uned i barhau i ddarganfod cyfleon gwerthfawr o'r fath.

Fel rhan o drefniadau gosod cytundebau arferol, mae'r Uned Caffael hefyd yn annog darparwyr i gwrdd ag anghenion **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol**, ac yn asesu eu cyfraniad amgylcheddol, cymunedol, diwylliannol ac economaidd.

Mae'r Uned Caffael hefyd yn arwain y Grŵp Lleihau Plastig Untro ac yn edrych yn benodol ar ffyrdd i **leihau pryniant plastig diangen**, a hynny yn swyddfeydd y Cyngor a thu hwnt. Mae cynlluniau ar waith i leihau defnydd o boteli llefrith plastig mewn ysgolion ac i annog busnesau lleol i leihau defnydd o pecynnau plastig.

3.2 **Cynllun Prentisiaethau**

Cynlluniwyd i benodi 20 prentis yn ystod 2019/20, ac mae 17 o'r rhain eisoes wedi eu penodi i weithio mewn 10 maes gwahanol - megis peirianeg sifil, gofal dysgu a datblygu plant neu dechnoleg gwybodaeth. Newyddion gwych yw bod un o'n prentisiaid yn Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd eisoes wedi cael cynnig swydd technegydd, a bydd rôl wag y prentis yn cael ei hail lenwi gyda phrentis newydd.

Wrth gynllunio ar gyfer y dyfodol, rydym yn edrych ar ffyrdd eraill y gallwn gael budd o benodi prentis – ee. hyfforddi staff i lenwi bylchau swyddi sy'n cael eu hail-hysbysebu dro ar ôl tro, adnabod ble mae trosiant staff neu bod proffil oedran yn awgrymu bod angen hyfforddi to newydd o staff â sgiliau cymwys.

3.3 **Merched mewn Arweinyddiaeth**

Nod y prosiect yw hybu'r nifer o ferched sy'n ymgeisio ac yn cyrraedd swyddi uwch o fewn y Cyngor. Fis Hydref fe drefnwyd gweithdy i 50 o ferched sydd eisoes mewn swyddi rheoli neu arwain fîm, gan gasglu adborth pellach i'r hyn a gasglwyd mewn holiadur blaenorol yn ôl yn 2017. Fe drefnwyd weithdy i ddynion sy'n gweithio mewn rolau rheoli neu arwain hefyd ym mis Rhagfyr mewn ymdrech i ledaenu ymwybyddiaeth o'r hyn sydd angen sylw ac i dderbyn adborth ganddynt hwythau. Bydd asesiad manwl o'r adborth o'r gweithdai hyn yn cael ei gynnal fis Ionawr cyn symud ymlaen i lunio rhaglen waith ar gyfer y 12 mis i ddod.

3.4 **Y Gymraeg a'r Gwasanaethau Cyhoeddus**

Nod y prosiect hwn yw ceisio gosod safon ddisgwyliedig a chyson ar draws y cyrff cyhoeddus sy'n gweithio yng Ngwynedd, ac annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg yn y cyswllt cyntaf rhwng dinesydd â'r gwasanaethau hynny.

Mae'r gwaith o symud y prosiect hwn yn ei flaen ynghlwm â gwaith sydd yng ngofal y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, ond mae'r gwaith mapio darpariaeth wedi ei orffen bellach. Bu'n rhaid aros tan fis Medi er mwyn i'r safonau iaith ar gyfer y maes iechyd gael eu gosod.

Mae'r gwasanaeth wedi dechrau asesu sgiliau iaith y Timau Integredig sy'n gweithio ym maes gofal oedolion, sef Timau lleol o staff y Cyngor (megis gweithwyr cymdeithasol) a staff y Gwasanaeth Iechyd. Byddant yn derbyn cymorth i gytuno ar egwyddorion gweithredu o ran defnydd o'r Gymraeg fel bod trigolion Gwynedd yn derbyn gwasanaeth yn eu dewis iaith.

3.5 **Busnesau Gwynedd i Ddefnyddio'r Gymraeg**

Mae'r cyswllt uniongyrchol â busnesau'r sir yn cael ei gynnal gan swyddogion o fewn yr Adran Economi a Chymuned, ac y maent yn hybu'r defnydd o'r Gymraeg ymysg y sector preifat. Mae swyddogion Hunaniaith, drwy eu gwaith cymunedol, hefyd yn annog busnesau i gynyddu eu defnydd.

Elfen arall o'r gwaith yn ddiweddar yw cydweithio â siroedd eraill gorllewin Cymru, drwy'r prosiect ARFOR, ac mae pob busnes sy'n rhan o'r prosiect hwn yn cael cynnig cymorth ychwanegol i gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg.

3.6 **Hybu Defnydd o'r Gymraeg o fewn Gwasanaethau'r Cyngor**

Mae yna ddwy elfen i'r gwaith yma, sef asesu a diweddarau anghenion ieithyddol gwahanol swyddi o fewn y Cyngor, a chynnig cymorth ymarferol i staff i ddysgu neu loywi eu Cymraeg er mwyn cyrraedd y lefelau rhuglder angenrheidiol.

Mae'r elfen gyntaf wedi ei chwblhau, ac mae'r ail elfen yn symud yn ei blaen yn foddhaol iawn. Mae tua 43% o weithlu'r Cyngor wedi eu hasesu bellach er mwyn mesur ydi eu sgiliau iaith yn llawn gyrraedd gofynion eu swydd, ac mae hyn yn cynnwys staff mewn cartrefi gofal. Ble mae lle i wella rydym fel Cyngor yn cynnig hyfforddiant gloywi iaith i'n staff, ac mae'n cael ei gynnig mewn sawl dull, o 'tips Cymraeg y mis' a hyfforddiant gloywi iaith ar-lein, i diwora wyneb yn wyneb, neu gynllun Cyfeillion Cymraeg.

3.7 **Arfogi Unedau i roi Ffordd Gwynedd ar Waith**

Yn ei gyfarfod ar 23 Gorffennaf eleni fe fabwysiadodd y Cabinet Gynllun Ffordd Gwynedd 2019-2023, sy'n amlinellu cam nesaf ein taith fel Cyngor i newid ein ffodd o weithio er mwyn sicrhau bod pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.

Erbyn hyn mae'r mwyafrif o reolwyr wedi mynychu'r Rhaglen Hyfforddi Rheolwyr gydag adborth positif iawn. Yn ogystal, mae nifer o Aelodau'r Cabinet wedi manteisio ar y cyfle i fynychu sesiynau er mwyn datblygu eu dealltwriaeth ymhellach drwy gyfuniad o ddysgu ffurfiol, trafodaethau a phrofiadau ymarferol Dyma esiampl o adborth gan Aelod Cabinet:

"Dysgais lawer iawn drwy fynychu hyfforddiant Ffordd Gwynedd. Roedd y gymysgedd o ddysgu ffurfiol ac ymarferol yn effeithio iawn ac esiamplau a straeon da roedd yr hyfforddwyr yn ychwanegu i'r

sesiwn yn creu awyrgylch hwyliog i'r hyfforddiant. Roedd yn ysbrydoliaeth i mi weld ymateb Rheolwyr y Cyngor i'r hyfforddiant. Roedd pawb ar y cwrs yn gadael gyda brwdfrydedd ac ymroddiad i wirionedd roi pobl Gwynedd yn hollol ganolog i'w gwaith."

Y ffocws i'r dyfodol fydd ceisio mesur sut mae mabwysiadu Ffordd Gwynedd o weithio yn arwain at wella ein gwasanaeth i bobl Gwynedd. Mae sawl elfen o'r gwaith hwn eisoes wedi dechrau, a byddaf yn gallu adrodd ymhellach ar ganlyniadau erbyn fy adroddiad perfformiad nesaf. Rydym wedi cynnwys yr ymddygiadau sy'n ddisgwyliedig o bob rheolwr yn eu swydd-ddisgrifiadau, gyda golwg i sicrhau cytundeb ar yr ymddygiadau generig a ddisgwylir gan Benaethiaid Adran, Penaethiaid Cynorthwyol, Arweinyddion Tîm a staff yn gyffredinol yn y dyfodol agos. Bydd yr ymddygiadau hyn yn sail i drafodaethau gwerthuso parhaus rhwng aelod o staff â'i reolwr llinell.

3.8 **Datblygu Arweinyddiaeth**

Fis Tachwedd fe gynhaliwyd sesiwn dilynol i'r Cabinet cyfan ar yr hyfforddiant datblygu gwaith tîm. Cafwyd sesiwn buddiol gan ail ymweld â'r proffil tîm a'r pwyntiau gweithredu gwreiddiol yn ogystal â llunio rhai newydd er mwyn edrych i'r dyfodol fel tîm newydd.

- 3.9 Mae llawer o'r gwaith oedd angen ei wneud o fewn y prosiect hwn eisoes wedi ei ddisgrifio o dan y pennawd Arfogi Unedau i roi Ffordd Gwynedd ar Waith uchod, ac felly rhag ail adrodd fe fyddaf yn adrodd ar ddatblygiad y ddau brosiect ar y cyd yn y dyfodol.

4 **PERFFORMIAD**

- 4.1 Yn ychwanegol i'r gwaith sy'n cael ei ddisgrifio uchod ar brosiectau sy'n perthyn i Gynllun y Cyngor, mae gweddill prif brosiectau Adran Cefnogaeth Gorfforaethol a'r Gwasanaeth Cyfreithiol yn cael eu disgrifio isod. Ymhellach, ceir adroddiad llawn ar y mesurau perfformiad sy'n gysylltiedig â fy mhortffolio yn **Atodiad 1**.
- 4.2 Mae datblygiad **Hunanwasanaeth** ar wefan y Cyngor yn hanfodol bwysig i alluogi trigolion Gwynedd i gael mynediad i wybodaeth 24 awr y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, a chynnig ffordd fwy cost effeithiol o gysylltu â'r Cyngor am wasanaeth.
- 4.3 Mae'r niferoedd o gyfrifon hunanwasanaeth yn parhau i gynyddu, gyda 47,200 cyfri yn bodoli erbyn diwedd Hydref 2019, 11,003 cyfri yn fwy na'r un cyfnod y llynedd. Mae y niferoedd sy'n mewngofnodi i'w cyfrifon yn fisol hefyd yn parhau i gynyddu o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol, a chafwyd cynnydd sylweddol o 12,496 mewngofnodiad ym mis Medi o ganlyniad i gyflwyno'r Cais am Docyn Teithio 16+, a rhieni yn creu cyfri er mwyn talu am daliadau ysgol ar-lein.

- 4.4 Ym mis Gorffennaf fe adroddais bod 5 gwasanaeth bellach yn derbyn mwy o geisiadau wedi eu cyflwyno drwy hunanwasanaeth na thros y ffôn, ac mae'n dda gallu adrodd bod hynny bellach wedi codi i 7 gwasanaeth.
- 4.5 Datblygiad cyffrous arall yr wyf yn falch o fedru ei rannu yw ein bod bellach fel Cyngor yn gallu cynnig gwasanaeth 'webchat' drwy'n gwefan ers mis Rhagfyr. Byddaf yn gallu adrodd ymhellach ar ddatblygiad y ddarpariaeth yma yn fy adroddiad perfformiad nesaf.
- 4.6 Pan fydd holl brosiectau'r flwyddyn ariannol bresennol wedi eu cwblhau, megis system hunanwasanaeth ar gyfer y dreth Gyngor, bydd yr Uned yn cymryd cam yn ôl i asesu â yw'r ddarpariaeth bresennol o hunanwasanaeth yn llwyddo i ddarparu'r gwasanaeth gorau i'r cwsmer. Mae rhai enghreifftiau'n amlygu eu hunain lle mae cwsmeriaid yn derbyn gwasanaeth annigonol ar ôl cyflwyno cais ar-lein, ar felly mae'n rhaid rhoi sylw i hyn, a gwella unrhyw ddiffygion cyn symud ymlaen i ddatblygu hunanwasanaeth ar draws meysydd newydd.
- 4.7 Mae'r cyfrifoldeb am gynnwys **gwefan y Cyngor** gan Wasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu'r Cyngor. Rhwng 1 Mehefin a 31 Hydref bu i 756,644 o unigolion ddefnyddio gwefan y Cyngor, oedd 58,008 yn lle na'r un cyfnod y llynedd. Gellir priodoli'r cwmp cymharol yma i'r ffaith fod gwefan annibynnol 'Byw'n Iach' (y gwasanaeth hamdden gynt) wedi mynd yn fyw ar 1 Ebrill. O'r 637 o unigolion wnaeth ddefnyddio'r teclyn adborth i fynegi barn ar gynnwys y wefan fe wnaeth 168 roi sgôr o llai na 5 allan o 5. Dim ond 85 o'r rhain wnaeth gyflwyno cwyn neu gynnig awgrym i wella'r cynnwys, ac mae 83 allan o'r 85 cwyn bellach wedi eu datrys, 88% ohonynt o fewn 3 diwrnod gwaith.
- 4.8 Un rhan arall o waith y **Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu** yw rhannu gwybodaeth am waith y Cyngor yn y wasg, a thrwy gyfryngau cymdeithasol. Rwyf wedi holi'r Gwasanaeth i weld os ydi'r holl bapurau newydd sy'n gwasanaethu Gwynedd yn cario straeon am waith y Cyngor, ac i weld a oes gwaith pellach sydd angen ei wneud er mwyn cyrraedd pobl ar draws y sir yn gyfan.
- 4.9 Pwrpas y **Gwasanaeth Ymchwil a Gwybodaeth** newydd ydi 'Helpu pob aelod o staff i reoli gwybodaeth ar bapur neu'n electronig a chadw at ddeddfau gwybodaeth. Datblygu gallu'r Cyngor a'i bartneriaid i ddefnyddio gwybodaeth a thystiolaeth er mwyn gwneud y penderfyniadau gorau i bobl Gwynedd'.
- 4.10 Bu 10 '**digwyddiad gwybodaeth**' (lle mae gwybodaeth am unigolyn wedi ei ddwyn/colli/mynd i'r cyfeiriad anghywir) rhwng 11 Mehefin a 29 Tachwedd 2019. Mae'r ffigwr hwn yn cynnwys pob math o achosion, ond nid oedd yr un ohonynt yn ddigon difrifol i ni fod yn adrodd i Swyddfa'r Comisiwn Gwybodaeth. Mae'r nifer cynyddol yma yn peri pryder, ac felly mae gwaith yn parhau ar y gweill i edrych ar ein polisiau i'r gweithlu gan ystyried sut yr ydym yn sefydliadol am ymateb i'r achosion hyn i'r dyfodol.

- 4.11 Mae nifer o brosiectau ymchwil ar y gweill, ac un yw 'Proffil Ardaloedd Gwynedd', sef teclyn sy'n dal 180 o wahanol ddarnau o wybodaeth am 73 o ardaloedd bychain ar draws Gwynedd. Gall y gwaith proffilio hwn fod yn ddefnyddiol iawn wrth geisio rhagweld y galw am wasanaethau neu i gyflwyno ceisiadau grant. Rwyf wedi gofyn i'r gwasanaeth rannu'r wybodaeth sydd ar gael gyda sefydliadau yn y trydydd sector, er mwyn iddynt gael yr un budd ohono.
- 4.12 Un o gyfrifoldebau **Gwasanaeth Cefnogol** y Cyngor yw gweinyddu'r broses o sicrhau fod gan unrhyw un o weithwyr neu aelodau o'r Cyngor sydd angen dadleniad DBS (Disclosure and Barring Service) un cywir a chyfredol. Yn fy adroddiad diwethaf fis Gorffennaf nodais ein bod mewn cysylltiad â Chomisiynydd yr Iaith Gymraeg i geisio symud y gwaith yn ei flaen o ran datblygu modiwl Cymraeg ei hiaith ar gyfer ceisiadau ar-lein y DBS. Mae'n dda bod y modiwl safonol bellach ar gael yn ddwyieithog, ond mae'r modiwl pellach yn parhau i fod ar gael drwy'r Saesneg yn unig, ac felly byddwn yn parhau i bwysu er mwyn ceisio cael yr holl ddarpariaeth ar-lein yn ddwyieithog.
- 4.13 Mae Gwasanaethau **Galw Gwynedd a Siopau Gwynedd** yn rhoi cymorth prydlon a chywir i'n cwsmeriaid i gael mynediad at wasanaethau'r Cyngor drwy ddarparu atebion, arweiniad a gwasanaeth. Rhwng Gorffennaf a Hydref roedd 91% o gwsmeriaid gwasanaeth ffôn **Galw Gwynedd** wedi rhoi sgor o 10 allan o 10, ac er mwyn mesur pam fod gweddill ein cwsmeriaid yn anfodlon mae'r gwasanaeth wedi treialu trefn o ofyn i'r cwsmer adael adborth ar beiriant ateb ar ol gorffen eu galwad, ac mae hyn wedi arwain atom yn gallu gwella ein gwasanaeth i'r dyfodol.
- 4.14 Mae'r Gwasanaeth wedi adolygu'r trefniadau o awdurdodi **Bathodynau Glas** ac mae ffordd newydd, fwy effeithiol gobeithio, o weithio yn cael ei dreialu am 6 mis o fis Rhagfyr ymlaen. Mae treial cychwynnol wedi dangos ei bod bellach yn cymryd 30 diwrnod i awdurdodi cais, yn hytrach na'r 50 diwrnod o dan yr hen drefn. Rydym fel Cyngor hefyd wedi helpu'r Llywodraeth er mwyn gwella'r ddarpariaeth ddwyieithog o fewn y system newydd hon.
- 4.15 Mae adolygiad llawn o drefniadau gwaith yr **Uned Iechyd Galwedigaethol** yn mynd rhagddo er mwyn datblygu trefniadau di-bapur ac arbed amser staff. Ers symud i system apwyntiadau electronig yn hytrach na llythyr mae'r nifer o apwyntiadau sy'n cael eu methu wedi lleihau tua 75%, gan arbed tua 2 ddiwrnod gwaith y mis sy'n arwain at fwy o apwyntiadau yn cael eu cynnig i'r staff sydd eu hangen.
- 4.16 Ers fy adroddiad diwethaf mae'r **Gwasanaeth Iechyd, Diogelwch a Llesiant** wedi cynnal ymchwiliadau i ddau ddigwyddiad yn yr Adran Prifffyrdd a Bwrdeistrefol, un ble bu i aelod o staff gollu darn o'i fys wrth ddefnyddio peiriant, a'r ail ym ymwneud â digwyddiad gyda lori ailgylchu a allasai fod wedi arwain at ddamwain difrifol. Mae staff y Gwasanaeth Iechyd a Diogelwch wedi bod yn gweithio'n agos gyda'r Adran o ganlyniad i'r ddau ymchwiliad i sicrhau na fydd achosion o'r fath yn codi eto.

- 4.17 Ers i mi gyhoeddi fy adroddiad perfformiad diwethaf, mae'r unedau **democratiaeth, iaith a chyfieithu** wedi uno i greu un gwasanaeth. Bydd y Gwasanaeth yn parhau i adolygu eu mesurau perfformiad i weld os ydynt yn rhoi'r darlun gorau i ni o sut y maent yn gwasanaethu pobl Gwynedd.
- 4.18 Yn dilyn herio perfformiad y **Gwasanaeth Cyfreithiol** maent yn parhau i adrodd fod yna lefel weddol uchel o fodlonrwydd gyda'r gwasanaeth sy'n cael ei gynnig. Dychwelwyd 15 holiadur bodlonrwydd rhwng Gorffennaf a diwedd Hydref, 13 ohonynt yn sgorio 10 allan o 10 a 2 arall yn sgorio 7. Cefais esboniad derbynol pam y rhoddwyd y sgôr is, sef ei fod yn ymwneud ag achos llys pan fu'n rhaid i'n cyfreithwyr ymateb yn y fan a'r lle. Rwy'n gwbl fodlon nad yw hyn yn adlewyrchu safon gwaith y Gwasanaeth yn ei gyfanrwydd.
- 4.19 Un datblygiad newydd cyffrous ers fy adroddiad diwethaf yw penodi Katie Sutherland i'r swydd o Grwner Cynorthwyol. Mae hi'n gyfreithwraig yn y maes esgeulustod meddygol, ac yn rhugl yn y Gymraeg.
- 4.20 Mae amlwg, fel gyda nifer o wasanaethau eraill y Cyngor, bod yna bwysau gwaith cynyddol ar y Gwasanaeth, ac felly rwyf yn cadw golwg ar allu'r nifer o staff presennol i gyflawni niferoedd cynyddol o achosion. Mae'n newyddion da y bydd hyfforddai newydd yn cychwyn gyda'r Gwasanaeth yn y dyfodol agos.
- 4.21 Prif faterion perfformiad yn unig a nodir uchod wrth gwrs. Tra fy mod wedi cael trafodaethau manwl ar amrywiol faterion eraill o fewn y gwahanol unedau, rwyf yn fodlon fod perfformiad gweddill yr unedau hynny o fewn yr amrediad perfformiad disgwyliadwy. Yr unedau hynny yw Cefnogi Busnes y Cyngor ac Adnoddau Dynol.

5 SEFYLLFA ARIANNOL/ ARBEDION

- 5.1 Mae holl gynlluniau arbedion yr Adran Cefnogaeth Gorfforaethol ar gyfer 2019/20 eisoes wedi eu gwireddu, heblaw am un cynllun sef *Uno Dysgu a datblygu ac Uned Datblygu Gweithlu* gwerth £30,000, ac mae hwnnw hefyd ar drac i gyflawni'n amserol.
- 5.2 Mae gwerth £443,315 o gynlluniau lleihau gwariant ar brosiectau caffael wedi eu hadnabod ar gyfer y flwyddyn ariannol 2019/20. O'r rhain, mae £179,694 wedi eu cwblhau yn barod gyda'r gweddill (£263,621) ar waith i'w cyflawni.
- 5.3 Mae'r Uned Caffael, drwy gydweithio ag un ysgol gynradd i ailedrych ar eu cytundeb peiriannau argraffu, wedi llwyddo i ddarganfod arbediad ariannol o £11,681.19 eleni a fydd yn mynd yn ei ôl i gyllideb yr ysgol benodol honno (dros gyfnod y contract blaenorol o dair mlynedd bydd arbediad o £35,043.58). Rydw i'n falch iawn o glywed am y gwaith yma ac yn edrych ymlaen i adrodd ymhellach wrth i'r Uned barhau i weithio â'r Adran Addysg.

6 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

6.1 Dim i'w nodi.

7 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

7.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb .

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Mae'r adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfaoedd yr Adran Cefnogaeth Gorfforaethol a'r Gwasanaeth Cyfreithiol o ran gwireddu'r cynlluniau arbedion, gyda holl gynlluniau arbedion 2019/20 eisoes wedi eu gwireddu neu ar drac i wireddu'n amserol. Bydd swyddogion Cyllid yn parhau i gynorthwyo'r Aelod Cabinet i fonitro'r cynnydd yn erbyn y cynlluniau.

7.2 Barn yr Aelod Lleol:

7.2.1 Ddim yn fater lleol.

7.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

7.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau

Atodiad 1 – Mesurau Perfformiad